

Näringsdepartementet
Enheten för it-politik
Att. Susanna Mattsson
103 33 Stockholm

E.ON Sverige AB (Publ)

205 09 Malmö
www.eon.se

Karin Jönsson
Tel: 0705-09 55 97
e-post: karin.jonsson@eon.se

Besöksadress:
Carl Gustafs väg 1

REMISSVAR

Malmö 2015-06-04

**E.ON Sverige AB – yttrande avseende remiss angående promemoria
”Billigare utbyggnad av bredbandsnät”, N2015/2228/ITP**

E.ON Sverige AB (E.ON) har valt att nyttja möjligheten att lämna synpunkter på rubricerad remiss.

E.ON är Sveriges största elnätsägare och ansvarar för distributionen av el till över en miljon elnätskunder. E.ON är även verksam inom distribution av gas, fjärrvärme och fjärrkyla samt äger fastigheter som berörs av promemorians förslag.

E.ON anser att det är bra med tydliga spelregler som underlättar kostnads-effektiv utbyggnad av infrastruktur och ser positivt på att flera olika aktörer som tillhandahåller samhällsviktig infrastruktur kan samordna sina projekt och därmed fördela kostnaderna. E.ON har således stor förståelse för promemorians syfte men ser samtidigt betydande problem med utformningen av flera av de aktuella förslagen i promemorian.

Sammanfattande synpunkter:

- E.ON anser att det måste vara upp till nätinnehavaren att bedöma om ledigt utrymme i befintlig infrastruktur behövs för den egna framtida verksamheten eller kan användas av bredbandsutbyggaren.
- E.ON anser att det är svårt att avgöra vad förslagen innebär då utredningen inte omfattar en utförlig konsekvensanalys. Det gäller exempelvis förslaget att nätinnehavaren ska söka de tillstånd som erfordras för att bredbandsaktören ska få tillträde till infrastrukturen. Det gäller även omfattningen av den information som nätinnehavaren ska lämna till den framtida informationspunkten och till den bredbandsutbyggare som är intresserad av att få tillträde till befintlig infrastruktur.
- Ett annat område som måste förtydligas är vem som ansvarar för bredbandsinfrastrukturen när nätinnehavaren avvecklar eller river delar av sin infrastruktur.
- E.ON anser att det svenska lagförslaget går betydligt längre än vad som avses i EU-direktivet med kravet på att nätinnehavaren ska söka ledningsrätt åt bredbandsutbyggaren. E.ON anser att det är orimligt att nätinnehavaren ska agera som mellanhand mellan bredbandsutbyggaren och fastighetsägaren. Nätinnehavaren kan ge tillträde till befintlig infrastruktur medan det måste ligga på bredbandsutbyggaren själv att träffa överenskommelser med fastighetsägarna om infrastruktur på deras mark eller om så behövs ta initiativ till ledningsrätt.
- E.ON anser att nätinnehavaren måste få full kostnadstäckning för bredbandsutbyggarens tillträde till infrastrukturen samt eventuell fördyrad framtida drift och underhåll av anläggningar. Detta för att förhindra att kostnaderna förs vidare till kundkollektivet i form av fördyrade nätavgifter. Det är inte rimligt att kunder som nyttjar en befintlig infrastruktur för distribution av energi får stå för kostnaderna för utbyggnaden av bredbandsinfrastrukturen. Det är heller inte möjligt då nätavgifterna är föremål för myndighetstillsyn, vilken har sin utgångspunkt endast i den nätverksamhet avgifterna avser.
- E.ON anser också att det måste klarställas hur ersättningen ska utformas innan föreslagna förändringar träder ikraft, så att tvister inte uppstår varje gång bredbandsutbyggaren begär tillträde till infrastruktur.
- E.ON anser att det måste finnas möjlighet att neka tillträde till den bredbandsaktör som uppenbarligen missköter sig, så att driftsäkerheten i befintliga nät tillförsäkras.
- E.ON anser också att det nationella tvistlösningsorganet måste vara opartiskt, så att det kan bli en rättvis bedömning av fall då överenskommelser om tillträde eller villkoren för tillträde inte nåts.

Kap 6 – Tillträde till fysisk infrastruktur

Tillgång till ledigt utrymme

Vid planering och byggnation av infrastruktur tar nätinnehavaren idag hänsyn till kommande utbyggnadsbehov i områdena. Därför kan det finnas idag outnyttjat utrymme i viss infrastruktur, men infrastrukturen är dimensionerad för att täcka nätinnehavarens framtida behov av utrymme för sin verksamhet. Tillgänglig kapacitet i nätet är oftast av strategisk karaktär och är viktig för att nätinnehavaren ska kunna bygga ut sina nät samhällsekonomiskt. Det är ett orimligt krav att det måste finnas konkreta planer för användning av infrastrukturen som är närliggande i tiden för att nätinnehavaren ska kunna neka tillträde.

E.ON anser därför att det bör vara upp till nätinnehavaren att bedöma om tillgängligt utrymme i infrastrukturen behövs för den framtida verksamheten eller kan användas av bredbandsutbyggaren.

Tillhandahålla tillstånd

Nätinnehavaren har idag i regel avtalsservitut eller ledningsrätt för sina ledningar. Fastighetsägaren har fått ekonomisk kompensation för det intrång som skett på fastigheten. Nätinnehavarens rättigheter innefattar som regel inte någon rätt gentemot fastighetsägaren att låta en tredje part få tillträde till infrastrukturen.

Enligt promemorian ska det åligga nätinnehavaren att försöka komma överens med fastighetsägaren eller använda eventuella andra rättsliga medel som kan stå till buds, såsom ledningsrätt, för att bereda bredbandsutbyggaren tillträde till fastigheterna. Detta skulle komma att få stora konsekvenser för nätinnehavaren både avseende administration och kostnader. Det skulle också bli en belastning för nätinnehavarens viktiga relation till fastighetsägaren. Att nå överenskommelser med fastighetsägare är en tidskrävande process och det finns idag inte de resurser som krävs för att bistå bredbandsutbyggaren med detta.

Att söka ledningsrätt är en kostsam process och därför väljer E.ON oftast avtal i form av servitut med markägare. Ledningsrättsupplåtelse är därför sällan förekommande för elledningar i det s.k. lokalnätet. Om andrahandstillträde ska vara möjligt kan detta medföra att nätinnehavaren tvingas söka ledningsrätt för alla framtida ledningar. Detta kommer att försvåra, försena och fördyra utbyggnaden av ny nätinfrasturktur.

E.ON har s.k. markavtal med flera kommuner som reglerar upplåtelse av allmän platsmark för ledningar. Dessa avtal möjliggör en smidig tillståndshantering som underlättar för båda parter. De föreslagna reglerna rubbar fullständigt förutsättningarna för befintliga avtal och riskerar att omöjliggöra att träffa nya sådana avtal.

Med den långtgående tolkning av den föreslagna lagtexten i 2 kap 1 § som redovisas på sidan 43 3 st i promemorian anser E.ON att det svenska lagförslaget går betydligt längre än vad som avses i EU-direktivets artikel 3 punkt 2. Med den föreslagna innebörden av den svenska lagtexten, att nätinnehavaren ska åläggas att söka ledningsrätt, läggs en alldeles för stor börda på nätinnehavaren.

I de fall det inte finns ledningsrätt för den befintliga ledningen och markägaren motsätter sig tillträde för bredbandsutbyggaren är den rimliga lösningen att bredbandsutbyggaren själv ansöker om ledningsrätt för sin ledning. Det finns ingen tid eller annan fördel att vinna på att nätinnehavaren ska ansöka om en obehövlig ledningsrätt för sin egen ledning för att på så vis ordna en rättighet åt bredbandsutbyggaren. I promemorian bortses från den möjlighet som bredbandsutbyggaren alltid har enligt ledningsrättslagen att själv söka ledningsrätt.

Om ledningsrätt finns för nätinnehavarens ledning men utan rätt till andrahandsupplåtelse, så anser E.ON att det även då är alltför långtgående att ålägga nätinnehavaren att ansöka om en ny ledningsförrättning för att komplettera ledningsrätten med rätt till andrahandsupplåtelse. Möjligheten bör istället utredas att ändra i ledningsrättslagen så att bredbandsutbyggaren, i de fall nätinnehavaren medgett tillträde till sina anläggningar, ges möjlighet att initiera en förrättning enligt ledningsrättslagen för att komplettera den befintliga ledningsrätten med en rätt till andrahandsupplåtelse.

Vanligtvis är E.ON:s rättigheter för luftledningar förbundna med villkoret att om ledningen tas ur bruk måste ledningen tas bort och rättighetsbelastningen upphöra. Detta bl.a. för att undvika att annan verksamhet i området hindras. Om nätägaren tvingas ta bort sin egen infrastruktur så är det inte rimligt att det finns ett fortsatt ansvar för markupplåtelsen för bredbandsutbyggarens infrastruktur. Denna problemställning berörs överhuvudtaget inte i promemorian. Här behöver en ordentlig analys göras.

Sammanfattningsvis anser E.ON att det är orimligt att nätinnehavaren ska agera som en mellanhand mellan bredbandsutbyggaren och fastighetsägaren. Nätinnehavaren kan ge tillträde till befintlig infrastruktur medan det måste ligga på bredbandsutbyggaren själv att träffa överenskommelser med fastighetsägarna om infrastruktur på deras mark eller om så behövs ta initiativ till ledningsrätt.

Ersättning

Det bör tydliggöras vad som avses med marknadsmässig ersättning. Ersättning måste motsvara de verkliga kostnaderna som uppstår vid tillträdet till befintlig infrastruktur och eventuella fördyringar av kommande drift och underhåll på nätinnehavarens anläggning. Nätinnehavaren måste ha möjlighet att täcka sina kostnader och beakta tillträdet inverkan på affärsplaner och investeringar. Om inte nätinnehavaren får kostnadstäckning från bredbandsutbyggaren kommer det medföra att kostnaderna förs vidare till kunderna i form av fördyrade nätavgifter. Det är inte rimligt att kunder som nyttjar en befintlig infrastruktur får stå för

kostnaderna för utbyggnaden av bredbandsinfrastrukturen. Det är heller inte möjligt då nätavgifterna är föremål för myndighetstillsyn, vilken har sin utgångspunkt endast i den nätverksamhet avgifterna avser. För elnätsverksamhet begränsas t.ex. nätinnehavarens intäkter av en intäktsram som baseras på en rimlig avkastning för det verkliga nätet och därtill hörande skäliga kostnader. Modellen medger inte att nätavgifterna dessutom ska generera kostnadstäckning utöver vad ellagen tillåter. En rättvis och rimlig ersättning motsvarar därmed full kostnadstäckning för investeringen och eventuellt fördyrad drift och underhåll av anläggningen. Bredbandsutbyggaren måste också stå för sina kostnader i händelse av ombyggnad eller avveckling av nätinnehavarens infrastruktur.

E.ON anser att det är viktigt att frågan om hur ersättningen ska utformas är klarställd innan föreslagna förändringar träder i kraft, så att tvister inte uppstår varje gång bredbandsutbyggaren begär tillträde till befintlig infrastruktur.

Erfarenhet visar att underhållsarbete försvåras då flera aktörer ska involveras. Det finns även en förhöjd skaderisk då exempelvis de egna ledningarna ska grävas fram för felavhjälpning eller underhåll. Det är viktigt att ersättningsfrågan regleras i avtal mellan aktörerna och E.ON tillämpar idag standardavtal från EBR (Elbyggnadsrationalisering), som utarbetats av branschorganisationen Svensk Energi.

Nätinnehavarens svar på begäran

Det är viktigt att det blir tydligt vilka uppgifter som ska redovisas i nätägarens svar på begäran.

Enligt promemorian (s 58) ska uppgifterna vara av den arten att bredbandsutbyggaren skulle kunna göra en fullständig begäran utifrån dem. Erfarenheter från att ansluta vindkraft är att aktörerna undersöker många platser och med olika utformning. Det ger snabbt en stor arbetsbelastning för nätinnehavaren om detaljerade analyser ska göras för många olika anslutningspunkter och med olika förutsättningar. Nätinnehavaren bör därför få kostnadstäckning för den arbetsinsats som görs vid framtagningen av det skriftliga svaret till bredbandsutbyggaren.

Om nätinnehavaren ska lämna besked om tillträde senast två månader från det att en fullständig begäran mottagits kan beskedet inte inkludera tillstånd och avtal med markägare om tillträde eftersom det arbetet tar längre tid.

Kap 7 – Samordning av bygg- och anläggningsprojekt

För att ny infrastruktur ska kunna byggas så kostnadseffektivt som möjligt strävar E.ON efter att i största möjliga omfattning verka för att nya ledningar samförläggs. Då samförläggningar inte sker beror det oftast på att projekten har olika tidsplaner. Det är inte försvarbart att senarelägga utbyggnadsplaner för att invänta en eventuell aktör som vill samförlägga ledningar. Att invänta andra

aktörer för att samförlägga infrastruktur kan leda till att projekten försenas. Detta kan påverka andra projekt som är viktiga för samhällets utveckling, exempelvis att ansluta vindkraftverk.

E.ON anser därför att det är bra att helt privat finansierade projekt inte får tvingande bestämmelser att samordna bygg- och anläggningsprojekt utan att det kan ske på frivillig bas.

Kap 8 - Information och öppenhet

E.ON anser att det är bra om den framtida informationspunkten blir en vidareutveckling av Post- och telestyrelsens (PTS) webbtjänst "Ledningskollen". Systemet med "Ledningskollen" där aktörer får begära ut data från PTS fungerar bra och E.ON tillhandahåller redan idag uppgifter om sin infrastruktur till myndigheten. Informationen i den framtida informationspunkten bör av säkerhetsskäl inte vara allmänt tillgänglig och inte heller presentera infrastrukturen på detaljnivå. Uppgifter om infrastrukturens mer exakta sträckning bör lämnas först efter att bredbandsutbyggaren gjort en skriftlig begäran hos nätinnehavaren.

Enligt utredningen ska nätinnehavaren vara skyldig att göra minimiinformation tillgänglig via informationspunkten om bygg- och anläggningsprojekt för vilka tillstånd beviljats, tillstånd har sökts eller för vilka tillstånd förväntas sökas inom sex månader. Informationen ska också uppdateras inom två veckor från att en förändring inträffat. Idag föregås tillståndsprocessen av samråd med berörda parter som kan resultera i att alternativa ledningssträckningar utarbetas ända fram till dagarna innan tillståndsansökan lämnas in till myndigheten. Därmed kan det i många fall vara omöjligt för nätinnehavaren att lämna korrekt information om vilka tillstånd som kommer att sökas inom ett geografiskt område.

Om informationen som ska lämnas till den framtida informationspunkten ska vara mer omfattande än den som lämnas in idag så behöver nätinnehavaren få ersättning för de administrativa kostnader som uppkommer för merarbetet.

Kap 9 - Tillstånd för utbyggnad av bredbandsnät

Att söka tillstånd är idag en mycket tidskrävande process. Om ansökningar om ledningsrätter kopplat till bredbandsutbyggnad ska behandlas på 4 månader innebär det att dessa projekt måste få en förtur hos Lantmäterimyndigheten. Om inte myndigheten tillsätter mer personal kan det medföra att tillståndsprocessen för andra projekt, såsom ledningar till nya vindkraftsanläggningar, kommer ta ännu längre tid. En tidsgräns på 4 månader för ledningsrätt för projekt som rör utbyggnad av bredbandsprojekt kan därmed få negativa konsekvenser för utbyggnad av övrig nätinфраstruktur. E.ON anser att det är en märklig ordning att

bredbandsutbyggnad på detta sätt ska anses mer angeläget än försörjningen med el, gas och värme.

Kap 11 - Tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader

E.ON anser att det måste klargöras vilka konsekvenser det får om bredbandsutbyggaren ska ha tillträde till nätinnehavarens infrastruktur, exempelvis för att undersöka infrastrukturen på plats.

Nätinnehavaren har idag samordningsansvar för sina anläggningar enligt arbetsmiljölagstiftningen. Det är därför viktigt att uppmärksamma och reglera då tillträde till anläggning ska hanteras. Tillträde till byggnader innebär bland annat hantering av skalskydd, brandskydd, arbetsplatssamordning, utbildning mm. Idag krävs bland annat ESA-utbildning (energibranschens säkerhetsanvisningar) för att få tillträda anläggningarna, vilket också måste gälla bredbandsutbyggaren.

E.ON har även ett flertal stora regionnätstationer som är skyddsobjekt med särskilda tillträdesregler. Det innebär krav på säkerhetsklassad personal som även har specialutbildning.

E.ON anser därför att bredbandsutbyggarens aktiva utrustning bör placeras i s.k. teknikbodas utanför nätinnehavarens byggnader och att tillträde till nätinnehavarens infrastruktur endast får ske av nätinnehavaren angiven entreprenör.

Kap 12 - Tvistlösning

Post- och Telestyrelsen ska enligt sitt uppdrag främja alla delar av bredbandsutbyggnad i landet. Detta inkluderar att vidta åtgärder för att underlätta bredbandsutbyggnaden. Att myndigheten även ska lösa tvister mellan bredbandsutbyggare och nätinnehavare är därmed inte lämpligt. E.ON föreslår istället att en i relation till frågeställningen neutral instans blir överprövningsinstans, förslagsvis Lantmäterimyndigheten. Fördelen är att Lantmäterimyndigheten redan idag prövar en mängd olika frågor kring nätinфраstruktur och därmed besitter en stor kunskap inom området och har dessutom stor vana av tvistlösning.

Kap 14 - Överklagan

Enligt promemorian föreslås Post- och telestyrelsen utses till tvistlösningsmyndighet och tillsynsmyndighet. Det skulle innebära att beslut kan överklagas i allmän förvaltningsdomstol till förvaltningsrätten i Stockholm och därefter till kammarrätten. E.ON anser att det är mer lämpligt att den här typen av ärenden hanteras inom mark- och miljödomstolssystemet.

Övrigt

Det måste finnas en möjlighet att neka tillträde för en bredbandsutbyggare som uppenbarligen missköter sig. E.ON anser att detta är en risk för driftsäkerheten i nätet och måste anses som en omständighet där det inte är rimligt att begäran medges.

Med vänlig hälsning,

E.ON Sverige AB
Strategy & Analysis

Karin Jönsson
Head of Energy Policy and Regulation